

Llyfr Log Myfyrwyr Sgiliau Arian a Chyllid

Lefel 2 - Uned 13

Uned 13 Dealltwriaeth Economaidd a Busnes

Darllenwch Daflen Ffeithiau Addysg Nationwide - *Business and the Economy* (FC4). Edrychwch ar yr astudiaeth achos isod ac atebwch y cwestiynau canlynol.

Defnyddiwch y tudalennau gwag ar ddiwedd yr uned hon os na fydd gennych ddigon o le.

13.1 Newidiadau mewn swyddi sydd ar gael

(Gallwch ddewis diwydiant arall i archwilio patrymau newidiol cyflogaeth)

Astudiaeth achos

Mae Derek yn 37 ac wedi gweithio yn y diwydiant dur yn Teeside am 20 mlynedd. Aeth yno'n syth o'r ysgol. Mae'r ffwrnais chwyth yn cael ei chau i lawr ac mae Derek yn un o'r 1,600 o bobl sy'n wynebu cael eu diswyddo. Y diwydiant dur yw prif gyflogwr y dref a bydd cau'r ffwrnais yn cael effaith enfawr ar yr economi leol.

a) Pam gallai'r gweithwyr dur fod yn colli eu swyddi? (AC 1.1)

Bydd angen i chi ystyried:

- newid yn y galw am sgiliau gwahanol
- newidiadau mewn cyflogaeth fyd-eang
- diweithdra'n codi ac yn gostwng.

.....

.....

.....

b) Pa opsiynau allai fod yn wynebu Derek mewn perthynas â'i gyflogaeth yn y dyfodol? (AC 1.2)

.....

.....

c) Roedd mab Derek, Jake, yn mynd i gychwyn prentisiaeth yn y gwaith dur ar ôl gwneud ei arholiadau TGAU. Beth yw opsiynau Jake o ran addysg a chyflogaeth? (AC 1.2)

.....

.....

.....

13.2 Mathau o fusnesau

Astudiaeth achos

Mae Nita wedi bod yn gwneud cacenni ac yn eu gwerthu mewn marchnadoedd ffermwyr ac i siopau lleol. Mae'r galw am ei chacenni'n cynyddu. Byddai Nita'n hoffi ehangu ei busnes i gynhyrchu amrediad ehangach o gacenni.

a) Pa ffactorau economaidd sydd angen i Nita eu hystyried cyn buddsoddi arian i ehangu ei busnes? (AC 2.1)

.....

.....

.....

b) Mae yna wahanol fathau o fusnesau. Ar hyn o bryd, busnes preifat bach yw un Nita.

Nodwch enghraifft o: (AC 2.1)

i) busnes cyhoeddus mawr

.....

ii) mudiad gwirfoddol.

.....

Mae Nita wedi gofyn am eich help gan nad yw hi'n deall ystyr rhai termau busnes ac economeg. (AC 2.2)

c) Esboniwch y termau canlynol a'u hystyr i Nita wrth iddi ehangu ei busnes:

i) cystadleuaeth

.....

.....

ii) trosiant

.....

.....

iii) elw

.....

.....

iv) llif arian

.....

.....

v) chwyddiant

.....
.....

vi) diweithdra

.....
.....

vii) cyfraddau llog

.....
.....

viii) cynhyrchedd

.....
.....

Mae Nita wedi darllen yn y papur fod y Llywodraeth yn torri'r swm y mae'n ei wario dros y tair blynedd nesaf. Trafodwch ffyrdd y gallai hyn helpu ei busnes a sut y gallai achosi problemau iddi.

.....
.....
.....
.....

Mae cyflenwr blawd Nita wedi cwyno fod y galw byd-eang am flawd yn cynyddu ei gostau. Trafodwch beth allai fod wedi achosi hyn, pam y gallai hyn gynyddu ei brisiau a pha effaith allai hynny ei chael ar fusnes Nita.

.....
.....
.....
.....

ch) Efallai bydd angen i Nita ddenu arian i ehangu ei busnes. Tybed pam byddai angen yr arian hwn arni hi? (AC 2.3)

Rhowch bedwar rheswm posibl dros ddefnyddio'r arian hwn.

i).....

ii).....

iii).....

iv).....

Mae Nita'n penderfynu ei bod eisiau prynu peiriant newydd fydd yn pobi sypiau mawr o gacenni yr un pryd. Bydd y peiriant yn costio £5000 sy'n elw blwyddyn bron iawn. Dydy hi ddim eisiau aros i gynilo'r arian, felly esboniwch dair ffordd wahanol y gallai hi dalu am y peiriant a'i gael yn syth. Cofiwch gynnwys manteision ac anfanteision pob dull i gyfiawnhau eich argymhelliad o'r dewis gorau.

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

Argymhelliad.....

.....

13.3 Sgiliau ar gyfer swyddi

Darllenwch Daflen Ffeithiau Addysg Nationwide - *Careers* ([FA5](#)).

Mae yna sgiliau a nodweddion y mae pob cyflogwr yn gofyn amdany'n nhw a rhai sgiliau a nodweddion penodol sydd eu hangen ar gyfer swyddi arbennig. Bydd angen i chi gwblhau'r tabl isod i gynnwys:

a) gwybodaeth am sgiliau a nodweddion sydd eu hangen gan bob cyflogwr (AC 3.1)

Sgiliau a nodweddion ar gyfer cyflogaeth	Ffyrdd o ddatblygu fy sgiliau a'm nodweddion ar gyfer cyflogaeth
ee bod yn ddibynadwy	Byddwch yn drefnus drwy wneud nodyn o bethau

b) gwybodaeth am sgiliau a nodweddion sy'n hanfodol ar gyfer swydd benodol ee ail iaith rugl ar gyfer cyfieithydd. (AC 3.2)

Swydd benodol

Sgiliau a nodweddion ar gyfer swydd benodol	Ffyrdd o ddatblygu fy sgiliau a'm nodweddion ar gyfer cyflogaeth

Nawr chwaraewch Gêm Ryngweithiol Addysg Nationwide 'Money Matrix' (Game Practice) *Pay Packets*.